

Cemel vakasında Hz. Ali Efendimizin karşısında yer alan sahabe efendilerimizin sonradan pişman oldukları doğru mudur?

Cemel savaşı, Hazreti Ali (ra) ile Hazreti Ayşe (ra) arasındaki bir içtihadan kaynaklanmıştır. Hazreti Osman (ra)'ı şehit edenlerin cezalandırılması hususunda Hazreti Ali (ra) [adelet-i mahza](#)yı esas alırken, muhalifleri olan Hazreti Ayşe, Zübeyir ve Talha (ra) [adalet-i izafiye](#)yi esas almışlardır. Aralarındaki bu içtihat farklılığına siyasi fesat ve fitneler girince, savaş kaçınılmaz hale gelmiştir.

Adalet-i Mahza: Toplum için fert feda edilemez. Bir gemide dokuz canı, bir masum olsa, o gemi batırılamaz görüşünü savunuyor ki, bu aynı zamanda Kur'an'ın adalet anlayışıdır.

Adalet-i İzafiye: Toplumun selameti için ferdin hakkı feda edilebilir anlayışıdır. Bu görüşe göre dokuz canının cezalandırılması için bir masum feda edilebilir. **Yalnız bu anlayış, ancak adalet-i mahzanın uygulanmasının mümkün olmadığı yerde geçerlidir.**

Hazreti Osman (ra)'ı şehit eden güruh içinde masumların da bulunmasından dolayı halife olarak İmam Ali (ra) kısas tatbik edemiyor. Adalet-i mahzaya uygun olmadığını savunuyor. Muhalifler ise adalet-i mahza ancak **şeyheyn** (Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer) zamanında mümkündü, şimdi tatbiki kabil değil, bu sebeple toplumun sükuneti için o güruhu cezalandırmak gerekir fikrini savunuyorlar. Yani aralarında böyle hukuki bir içtihat ihtilafı bulunuyor. Bu ihtilafın içine bazı münafık ve Yahudiler de fesat sokunca, içtihat savaşa dönüşüyor.

Cemel savaşında her iki taraf da makbul olmasından dolayı, onlar hakkında ileri geri konuşmak doğru değildir. Ehl-i sünnet alimleri her iki tarafta ölenleri ehli cennet kabul etmişlerdir.

Şeyheyn tabiri Hazreti Ebu Bekir ve Hz. Ömer (r. anhuma) dönemine deniyor. Bu dönemde İslam alemi en kuvvetli ve parlak dönemini yaşıyor. İslam dininin siyasal ve içtimai açıdan kökleşip müesseseleştiği bir dönemdir.

Kim haklı, kim haksız meselesine girmek, sahabelere olan sevgi ve hürmeti zedeleyeceği için, bütün Ehl-i sünnet alimleri ittifak ile bu konuda ileri geri konuşmayı men etmişlerdir. Sırf tarihi olaylara bakıp, işin hakiki suretini ve kader boyutunu görmeden, hüküm vermeye kalkışmak sakıncalı olur.

Siyer kaynaklarında Hazreti Ali, muhalifinde olan Hazreti Ayşe, Hz. Zübeyir ve Hz. Talha (ra)'ın pişman olduklarına dair emareler vardır.